

ถอดรื้อการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งบ้านเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

De-Construct the Development of a Strong Community Baan Kao-tao Hua Hin District Prachuap Khiri Khan

ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน (Likita Chalernpolyothin)**

นรินทร์ สังข์รักษา (Narin Sungrugsa)***

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาคปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งบ้านเขาเต่าผ่านพัฒนาการชุมชนบ้านเขาเต่า และโครงการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่า ในฐานะเครื่องมือของอำนาจกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ตัวแทนผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มสตรี ประชาชนของชุมชนบ้านเขาเต่า และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 20 คน กำหนดคุณสมบัติ ได้แก่ ผู้ที่มีความเป็นผู้นำและผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) หรือจนข้อมูลอิ่มตัว (Saturated Data) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวผู้วิจัย ศึกษาการวิเคราะห์วาทกรรม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้เตรียมแนวคำถามในการวิจัย รวมไปถึงการเข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรม ต่าง ๆ อันเป็นกระบวนการสร้างความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของชุมชน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมเครื่องบันทึกเสียงขนาดเล็ก สมุดจด ปากกา สำหรับการทำวิจัยภาคสนาม การรวบรวมข้อมูล จากการสนทนากับกลุ่มเป้าหมายแล้วนำมาวิเคราะห์

จากผลการวิจัย พบว่า ภาคปฏิบัติการของวาทกรรมพัฒนาของรัฐที่มีต่อชุมชน คือให้ชุมชนปฏิบัติตามสิ่งที่รัฐต้องการให้เป็นโครงการพัฒนาที่ชุมชนที่พัฒนาแล้วไม่เป็นอย่างที่คิด แต่ชุมชนใช้บทเรียนที่รัฐให้มาเพื่อปรับตัว ดังนั้นในการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าหรือชุมชนอื่น ๆ การที่นักวิชาการหรือหน่วยงานภาครัฐจะเข้ามาทำงานพัฒนาควรเริ่มต้นจากการศึกษากลุ่มแกนนำที่มีในชุมชนก่อนว่า แต่ละกลุ่มแกนนำในชุมชนมีลักษณะอย่างไร เพื่อที่จะได้ใช้ความรู้และภูมิปัญญาของกลุ่มแกนนำในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการพัฒนาในการที่จะสามารถดึงผู้คนที่เป็นพวกพ้องของกลุ่มแกนนำเข้ามาร่วมทำงานได้

** ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการโรงแรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Lecturer Likita Chalernpolyothin, Rajamagala University of Technology Rattanakosin University,

Email Likita.cha@rmutr.ac.th, 084-6214515

*** รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Assoc. Prof., Dr. Narin Sungrugas, Silpakorn University., Email, narin@ms.su.ac.th, 03259 4043-50

(41417)

จากผลการวิจัย พบว่า ภาคปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนา ชุมชนบ้านเขาเต่าได้ทำหน้าที่ดึงชาวบ้านให้เข้าเป็นเพียงสมาชิก ภาครัฐซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันมีความเชื่อว่า ทำให้สามารถกำกับควบคุมได้ง่ายโดยสมาชิกเหล่านี้ทำงานสนองต่อผลประโยชน์ของเจ้าของโครงการในลักษณะของการมีถาวรวัตถุ จำนวนกลุ่ม และจำนวนกิจกรรม ดังนั้น ในการพัฒนาควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่เริ่มวางแผนการทำงาน ร่วมดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล เพื่อให้ชุมชนเกิดความรักและตระหนักถึงความเป็นเจ้าของโครงการ จึงจะทำให้การพัฒนาเป็นการพัฒนาอย่างแท้จริงไม่เพียงปฏิบัติการของวาทกรรม

คำสำคัญ : ถอดรหัส, การพัฒนาชุมชน, เข้มแข็ง

Abstract

The purpose of this study was the implementation of Baan Kao Tao residential development project and the Khao Tao community development project community 20 members. Those qualifications include who are leaders and domiciled in Khao Tao, Hua Hin, Prachuap Khiri Khan. The purposive selection or saturated dData and document Analysis. This research instrument : researcher studied the analysis of the discourse. The researcher, studied the documents and research involves the process of strengthening the community. In addition, the researcher prepares a transcript of research, including the observation of activities, strengthening process and self-reliance of community. Pen notebook for field research data gathering the conversation with target group and then analyzed.

The results found that the operational state of development committee on the community. The community is doing what the state needs to be a development project in a developed community, but community uses lessons that the state has provided for adaptation. The development of Khao Tao community or other communities, academic or government sector should work on the development of community what are different groups in the community. In order to use knowledge and wisdom of community leaders to benefit the development to be able to draw people who are partisans of core group to work and number of activities. So development should make the community truly involved. Since the beginning of work plan. Participating in all activities, benefit sharing and evaluation. The community to love and realize the ownership of project. This will make development a truly development not just a practice of discourse.

Key words : Decode, Development Community, Strong

บทนำ

การพัฒนาประเทศตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกเมื่อ พ.ศ. 2504 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลักและต่อมาเน้นพัฒนาสังคม และให้ความสำคัญกับชนบทในช่วงหลังๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ได้ทุ่มเทงบประมาณและบุคลากรเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในชนบทที่เป็นระดับรากหญ้าให้มีมาตรฐานการครองชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในทุกพื้นที่แล้วถือว่ายังน้อยมาก และการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานมีมุมมองสาเหตุของปัญหาเฉพาะด้านของตน ประการสำคัญแนวทางแก้ไขยังเป็นในลักษณะสั่งการจากส่วนกลาง (Top-down) รวมทั้งขาดการผนึกกำลังกับภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชนและองค์กรประชาชน ทำให้การดำเนินงานบางด้านไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลาย เนื่องจากสภาพพื้นที่และความแตกต่างของชนบทชนบทย่อมประเพณีในแต่ละภูมิภาค และส่งผลให้ประชาชนขาดจิตวิญญาณในการคิดพึ่งตนเอง มุ่งแต่ “ขอกับรอ” เป็นหลัก ทำให้ชุมชนโดยรวมอ่อนแอเรื่อยๆ (อินทร พิจิตตานนท์และเดชพล ฐิตยารักษ์, 2547)

การพัฒนาชนบทไปสู่ความทันสมัย (Modernity) ตามแนวคิดของ Foucault (1995) มีนัยยะแห่งการมีอำนาจของภาครัฐเหนือกว่า ภาคประชาชน ที่เป็นแบบระบบราชการ และมาพร้อม ๆ กับการเมืองเรื่องพื้นที่ กล่าวคือ การพัฒนาสะท้อนให้เห็นถึงประเทศที่ทรงอำนาจกับประเทศที่ด้อยอำนาจ ประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่ด้อยพัฒนา ซึ่งการกำหนดตำแหน่งผู้นำ ผู้ตามดังกล่าวนี้คือการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาไปในตัว เมื่อมีการจำแนกดังกล่าว ทำให้เกิดการมองว่าประเทศด้อยพัฒนานั้นเปรียบเสมือนปัญหาที่ต้องแก้ไขบ่อยครั้งที่นิยามของการพัฒนาชนบทมักจะมีคำตอบด้วยการแก้ไขปัญหาของประเทศด้อยพัฒนา และมักจะตีความว่าเป็นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้การตีความในด้านอื่น ๆ ถูกกลบเกลื่อน นอกจากนั้นแล้วประเทศด้อยพัฒนายังถูกรอบงำด้วยความริบเร่งที่ต้องไล่ตามให้ทันการพัฒนา ในขณะที่ไชริตัน เจริญสินโอฬาร (2543) กลับมองถึงการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นว่าเป็นเพียงวาทกรรมว่าด้วยการพัฒนา ซึ่งให้ความสำคัญกับปฏิบัติการวาทกรรมที่เป็นตัวกำหนดหรือสร้างความหมายให้กับสิ่งที่เรียกว่า “การพัฒนา” และ “ด้อยพัฒนา” เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างสิ่งที่พัฒนากับสิ่งที่ด้อยพัฒนา

เช่นเดียวกับ “หมู่บ้านเขาเต่า” เดิมเคยเป็นหมู่บ้านเล็กๆตั้งอยู่ตำบลหนองแก อำเภอบางละมุง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากตัวเมืองหัวหินไปทางทิศใต้ประมาณ 12 กม. ลักษณะภูมิประเทศที่ติดกับชายทะเลเป็นชุมชนที่มีความสงบ มีชายหาดทอดยาวมาจากเขาตะเกียบ อีกทั้งยังมีภูเขาที่ยื่นออกไปนอกชายฝั่งที่ไม่ค่อยมีคนรู้จักมากนักพื้นที่ทั้งหมดมีความแห้งแล้ง ไม่มีน้ำ ไม่มีต้นไม้ สภาพกลายเป็นทะเลทราย ชาวบ้านประกอบอาชีพประมงเรือเล็กตั้งแต่รุ่นปู่ตายาย ชีวิตความเป็นอยู่ลำบาก ขาดแคลนแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคและบริโภค ชาวบ้านต้องไปหาน้ำมาจากตาน้ำที่มีอยู่ในหมู่บ้าน หากเวลาน้ำทะเลขึ้นก็จะไหลท่วมพื้นที่เกษตรในทุ่งตะกาด ตะกาด เป็นภาษาท้องถิ่น หมายถึง ที่มีน้ำทะเลท่วมถึงเมื่อน้ำลงพื้นดินนั้นกลายเป็นเลน คำกล่าวของ ธเนศวร นวลโย และคณะ (2558) เมื่อน้ำลงก็จะสร้างความเสียหายให้กับพื้นที่เกษตรของชาวบ้าน แต่ก็จะมีบางส่วนที่ทำอาชีพประมง น้ำจืด เลี้ยงปลาอยู่ในกระชังริมอ่างเก็บน้ำ และค้าขายสินค้าพื้นเมือง ช่วงมรสุมที่มีคลื่นลมแรงนั้น ไม่สามารถทำประมงเรือเล็กออกหาปลาได้ เป็นสิ่งที่ส่งผลให้ชุมชนมีการพัฒนาต่าง ๆ ได้ยาก

คือ การมีพื้นที่ห่างจากแผ่นดินใหญ่ บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงได้ยาก ในสภาพเช่นนี้จึงจำเป็นที่จะได้รับการพัฒนา ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สาธารณสุขจังหวัด จึงมุ่งเข้ามาพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่า การพัฒนาดังกล่าวบางโครงการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นโครงการพัฒนาที่จัดสร้างและมอบสิ่งของให้กับชุมชนโดยที่ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมแต่กลับมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์เพียงอย่างเดียว โดยขาดการสร้างความรู้ความเข้าใจกับชุมชนในเบื้องต้น จึงทำให้ชุมชนไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น การสร้างอาคารโดยรัฐไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากชาวบ้าน ใช้การไม่ได้ หรือเสียหายก็ไม่ได้รับการซ่อมแซมให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่เป็นเพราะเมื่อโครงการสิ้นสุดลงชุมชนไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเจ้าของและไม่สามารถสานต่องานหรือกิจกรรมของโครงการได้อย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาจึงสะท้อนให้เห็นว่าชุมชนได้ตกอยู่ภายใต้วาทกรรมการพัฒนาจากรัฐ การรับการพัฒนาโดยไม่ได้ใคร่ครวญ หรือขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน ส่งผลให้ชาวบ้านเป็นผู้ถูกกระทำจากรัฐ โดยที่รัฐนำการพัฒนาเข้ามาครอบงำชาวบ้านโดยที่ไม่ใช้สิ่งที่ชาวบ้านต้องการหรือไม่อย่างไร จึงทำให้ชุมชนบ้านเขาเต่าไปไม่ถึงปลายทางการพัฒนา จึงเกิดคำถามว่า ภาวะปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งบ้านเขาเต่าดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร ชาวบ้านเป็นผู้ถูกกระทำจากรัฐและตกอยู่ภายใต้ วาทกรรมการพัฒนาจริงหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งเราเรียนรู้อะไรจากโครงการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งบ้านเขาเต่า ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐ องค์การพัฒนาเอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องแสวงหาแนวทางที่ควรจะเป็นในการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาภาวะปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งบ้านเขาเต่าผ่านพัฒนาการชุมชนบ้านเขาเต่า และโครงการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าในฐานะเครื่องมือของอำนาจ

ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาภาวะปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งบ้านเขาเต่าผ่านพัฒนาการชุมชนบ้านเขาเต่า และโครงการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าในฐานะเครื่องมือของอำนาจตามแนวคิดของมิเชล ฟูก็อดต์ (Michel Foucault, 1984) ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ ความรู้ ความจริงมาใช้ทำให้เห็นถึงลักษณะการทำงานของอำนาจสมัยใหม่ที่ปฏิบัติการผ่านการสร้างวาทกรรม ความหมาย และความรู้ในชีวิตประจำวันของชุมชนบ้านเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ตัวแทนผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มสตรี ประชาชนของชุมชนบ้านเขาเต่า และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) หรือจนข้อมูลอิ่มตัว (Saturated Data)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุมชนบ้านเขาเต่า ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2560-สิงหาคม 2560

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดหลักในการวิเคราะห์โครงการพัฒนาของรัฐที่เข้ามาพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่า ใช้แนวคิดวาทกรรมการพัฒนา โดยวิวิชัยวิเคราะห์ถึงการพัฒนาในฐานะที่เป็นวาทกรรม ซึ่งการวิเคราะห์วาทกรรมในครั้งนี้ไม่ได้แยกขาดระหว่างทฤษฎีกับโลกแห่งความจริง ระหว่างอุดมการณ์กับความจริง การมองการพัฒนาในฐานะที่เป็นวาทกรรม อำนาจ รวมทั้งความขัดแย้งทำให้เห็นมุมมองที่ฉีกแนว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงกระบวนการสร้างหรือสถาปนาความเป็นเจ้า (Hegemony) และชี้ให้เห็นถึงความแยบยลของอำนาจ และการครอบงำที่มาในรูปแบบความรู้และความจริง (Michel Foucault, 2000) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ารัฐเป็นผู้มีบทบาทนำในการพัฒนาไม่ใช่ประชาชน และได้ตั้งเป้าการพัฒนาไปโยงกับอุดมการณ์ของรัฐ การพัฒนาจึงถูกทำให้เชื่อมโยงกับการสร้างชาติ (Lefebvre, 1991)

การนำแนวคิดวาทกรรมอำนาจมาวิเคราะห์จึงต้องทำความเข้าใจก่อนว่า วาทกรรมอำนาจถูกนิยามความหมายอย่างไร จากงานศึกษาของ Michel Foucault (1982) พบว่าวาทกรรมเป็นระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (Constitute) อัตลักษณ์ (Identity) ความหมาย (Significance) และยังคงทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่ และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง วาทกรรมเป็นมากกว่าภาษาหรือคำพูด วาทกรรมถูกสร้างขึ้นมาจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่สามารถพูดได้อย่างถูกต้องในช่วงระยะเวลาหนึ่งภายใต้กฎเกณฑ์หรือตรรกะชุดหนึ่ง ดังนั้นการวิเคราะห์วาทกรรมจึงเป็นการพยายามศึกษาและสืบค้นถึงกระบวนการขั้นตอนลำดับเหตุการณ์ และรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ในการสร้างอัตลักษณ์และความหมายให้สรรพสิ่งที่ห่อหุ้มเราอยู่ในสังคม ประเด็นการวิเคราะห์วาทกรรมไม่ได้อยู่ที่ว่าคำพูดนั้นจริงหรือเท็จ แต่ความสนใจกลับอยู่ที่กฎเกณฑ์ชุดหนึ่งที่เป็นตัวกำกับให้การพูดนั้น ๆ เป็นได้มากกว่าเรื่องของจริงหรือเท็จ ฉะนั้นวาทกรรมจึงสร้างสรรพสิ่งที่ภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคม

นอกจากนี้ Michel Foucault (1982) ยังกล่าวถึงภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรมในเรื่องนั้น ๆ ว่าเป็นตัวกำหนดเอกลักษณ์และความหมายให้เกิดขึ้น มีลักษณะล่านไหลเปลี่ยนแปลงไปตามวาทกรรมที่สร้างสิ่งเหล่านั้นขึ้นมา ไม่แน่นอน ตายตัว และหยุดนิ่ง ในภาคปฏิบัติของวาทกรรมมีการสร้างเหตุการณ์ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาบังคับใช้กับสรรพสิ่งในทุกสังคม เช่น การผลิตวาทกรรมจะถูกควบคุม คัดสรรจัดระบบ และแจกจ่ายภายใต้กฎเกณฑ์ชุดหนึ่งซึ่งมีหน้าที่พลิกแพลงเพื่อให้เรามองไม่เห็นอำนาจและอันตราย รวมถึงความน่าเกลียด น่าสะพรึงกลัวของวาทกรรม เพื่อให้วาทกรรมดังกล่าวดำรงความเป็นเจ้าในสังคม ภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรมจะช่วยให้เห็นถึงความโยงโย่เครือข่ายของสังคมที่วาทกรรมชุดนั้นดำรงอยู่ การวิเคราะห์วาทกรรมเปิดพื้นที่และเวทีใหม่ สำหรับการต่อสู้ในสังคมให้กว้างไกลไปจากเดิม

ในขณะเดียวกัน Michel Foucault (1982) ยังมองว่า การทำงานของอำนาจสมัยใหม่ที่มีต่อปัจเจกชนคือ การเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้กลายเป็นองค์ประธาน (Subject) ในการใช้อำนาจควบคุมตนเอง เป็นสิ่งที่กระจัดกระจายอยู่ทุกหนทุกแห่ง และเป็นสิ่งที่ถูกใช้มากกว่าถูกครอบครอง การที่อำนาจกระจายอยู่ตามที่ต่าง ๆ นั้น มิได้หมายความว่า อำนาจที่มีอยู่ในแต่ละที่นั้นจะมีปริมาณและคุณภาพที่เท่าเทียมกัน อำนาจแต่ละชนิดมีประวัติความเป็นมา วิถีทาง ตลอดจนยุทธวิธีในตัวเอง ดังนั้น Michel Foucault จึงสรุปทัศนะเกี่ยวกับอำนาจว่า อำนาจมิได้มีศูนย์กลางอยู่ที่ใดที่หนึ่ง อำนาจมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง และสามารถที่จะหมุนเวียน

เปลี่ยนแปลงไม่มีที่สิ้นสุด อำนาจเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา ดังนั้นอำนาจจึงไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่งหากแต่ อำนาจคือयोगของความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคม และการปะทะสังสรรค์ระหว่างผู้คนใน สังคมในการดำรงชีวิตของแต่ละคน ดังนั้นเราไม่อาจหลบหนีหรือปลดปล่อยตัวเองออกจากอำนาจได้ ดังที่ Foucault บอกไว้ว่า “ที่ใดมีอำนาจ ที่นั่นย่อมต้องมีการต่อต้านขัดขืน” (Resistance) หรืออาจกล่าวได้ว่า ในการต่อต้านขัดขืนนั้นไม่เคยอยู่นอกกรอบความสัมพันธ์เชิงอำนาจและในความสัมพันธ์เชิงอำนาจนั้น จำเป็น จะต้องมีความเป็นไปได้ของการต่อต้านขัดขืน เพราะว่าถ้าไม่มีความเป็นไปได้ของการต่อต้านขัดขืนแล้ว (ไม่ว่าจะ เป็นการต่อต้านขัดขืนด้วยความรุนแรง การต่อสู้ลอบกลวง และความสามารถเชิงกลยุทธ์ที่จะพลิกผัน สถานการณ์) มันก็จะไม่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจเกิดขึ้นเลย

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมการพัฒนาทำให้เห็นว่า มีนักวิชาการให้ความสนใจ วิเคราะห์โครงการพัฒนาของรัฐที่เข้ามาในชุมชนเป็นภาคปฏิบัติการของวาทกรรมพัฒนาที่ได้สร้างความชอบ ธรรมให้เกิดขึ้นกับรัฐ ดังเช่นในงานวิจัยของสุรสม กฤษณะจุฑะ (2547) เรื่องการเมืองวัฒนธรรมของความเป็น อื่นในพื้นที่สื่อ : การต่อสู้ทางวาทกรรมว่าด้วยเรื่องพลังงาน เป็นงานศึกษาประเด็นความขัดแย้งของปัญหา พลังงานใน 3 กรณีคือ กรณีเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2532-2546) กรณีโครงการไฟฟ้าถ่านหิน บ่อนอก และโรงไฟฟ้าถ่านหินกรูด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (พ.ศ. 2538-2546) ความเป็นมาของความขัดแย้ง ทั้งสามกรณีนี้ได้ฉายให้เห็นภาพการต่อสู้ระหว่างคู่กรณีสองฝ่ายคือ กลไกอำนาจรัฐกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ จากปัญหาพลังงาน การต่อสู้ถกเถียงของสองฝ่ายมิได้เป็นการต่อสู้ถกเถียงแต่เพียงในห้องประชุม แต่มีการต่อสู้ อย่างเข้มข้นในพื้นที่สื่อ การศึกษาจึงมุ่งนำเสนอภาพการต่อสู้ทางวาทกรรมในเรื่องพลังงาน การนิยามและการ สร้างภาพคู่ต่อสู้ให้ “เป็นอื่น” ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงเป็นความพยายามในการชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง การต่อสู้เชิงวาทกรรมในพื้นที่สื่อกับรูปธรรมของการปะทะต่อสู้ในปริภูมิทางสังคม-วัฒนธรรม และการเมือง โดยการนำกระบวนการทำให้พลังงานไฟฟ้ากลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้วยการเชื่อมโยงกับสถาบันกษัตริย์ เริ่มแรก ในปี พ.ศ. 2507 ในสมัยที่จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดพระราชพิธีเปิดเขื่อนซึ่งรัฐบาลได้ขอ พระราชทานพระนามจากพระมหากษัตริย์เป็นชื่อเขื่อนและขอพระราชทานวโรกาสเสด็จในพระราชพิธีเปิดเขื่อน เพื่อก่อให้เกิดความชอบธรรมและเป็นที่ยอมรับ และการนำกระบวนการตอกย้ำโดยกลไกสื่อมาใช้เพื่อทำให้ ประชาชนรู้สึกวาทกรรมว่า พลังงานไฟฟ้าเป็นสิ่งจำเป็นของชีวิตและมีอรรถประโยชน์อย่างมหาศาล เป็นการตอกย้ำ ความชอบธรรมในการแสวงหาแหล่งพลังงานใหม่ ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ตัวแทนผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มสตรี ประชาชนของ ชุมชนบ้านเขาเต่า และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 20 คน กำหนดคุณสมบัติ ได้แก่ได้แก่ ผู้ที่มีความ เป็นผู้นำและผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) หรือจนข้อมูลอิ่มตัว(Saturated Data) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์เอกสารจะเป็นการอ่านจับใจความ การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เป็นการอ่านจากบันทึกภาคสนามและถอดเทปหลังการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลสร้างข้อสรุป เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ คือตัวผู้วิจัย ศึกษา การวิเคราะห์วาทกรรม โดยผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผู้วิจัยได้เตรียมแนวคำถาม ในการวิจัย รวมไปถึงการเข้าร่วมสังเกตการณ์ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นกระบวนการสร้างความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของชุมชน นอกจากนี้ ได้เตรียมเครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกเสียงขนาดเล็ก สมุดจด ปากกา สำหรับการทำวิจัยภาคสนาม การรวบรวมข้อมูล จากการสนทนากับกลุ่มเป้าหมายแล้วนำมาวิเคราะห์ การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล หลังจากที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธี ตรวจสอบด้วยวิธีการสามเส้า 4 ลักษณะคือ (Patton, 1990) คือ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methods triangulation) คือการใช้วิธีการสังเกตควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์พร้อมกันนั้นได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสาร ประกอบด้วย 2) การตรวจสอบสามเส้าแหล่งข้อมูล (Triangulation of sources) คือ การใช้ข้อมูลจาก หลายแหล่งภายใต้วิธีการเดียวกันด้วยการสัมภาษณ์จากคนต่างกลุ่มเช่น ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มสตรี ประชาชนของชุมชนบ้านเขาเต่า และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัยหรือผู้วิเคราะห์ (Analyst/investigator Triangulation) คือ การเปลี่ยนตัวผู้วิจัยให้มีหลายคน เพื่อให้แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูล 4) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การใช้แนวคิด ทฤษฎีที่มีความหลากหลายในการตีความเพื่อให้ความหมายแก่ข้อมูล ที่วิเคราะห์ และการประเมิน การสนทนาด้วยบท ได้ใช้วิธีการประเมินตามยุคหลังโครงสร้างนิยม ที่เรียกว่า “การตรวจสอบแบบหลายเหลี่ยมมุม (Crystallization)” (Janesick, 2000) ที่เป็นการมองในมิติต่างๆและมีมุมมองที่ต่างกัน คือไม่เชื่อในรูปลักษณะที่แท้จริงขึ้นกับใครเป็นคนมอง ซึ่งสามารถมองเห็นได้หลายมุมหลายด้าน การประเมินในลักษณะนี้ให้ความสำคัญกับการเห็นอะไรที่มีหลายด้าน โดยไม่มีรูปร่างแน่นอนและแท้จริง หากหมุนหรือมองเห็นต่างมุมก็จะมีรูปแบบที่ต่างกันออกไป เสมือนแก้วคริสตัลที่ฉายแววให้เห็นถึงมิติหรือแง่มุมต่างๆที่ส่งประกายในแต่ละด้านของคริสตัล ดังนั้นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์วาทกรรมการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนโดยศึกษาปรากฏการณ์จากชุมชนที่ศึกษา จึงต้องมีการประเมินการสนทนาด้วยบทที่ให้ภาพที่หลากหลายและรอบด้าน แตกต่างออกไปจากการสนทนากับคนก่อนหน้า ซึ่งได้เรื่องราวจากการสนทนา มองเห็นตัวกำกับโดยมองเลยไปมากกว่าโครงสร้างนิยม การให้ความหมายของอำนาจ/ความรู้ที่อยู่เบื้องหลังมากำหนด (อันดูถึงความเพียงพอของผู้ให้ด้วยบท) สิ่งที่ได้จากการสนทนา นี้ จนสามารถที่จะนำด้วยบทที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรม และด้วยลักษณะการดำเนินการดังกล่าวในงานศึกษาวิจัยนี้ได้สนทนาจากผู้ให้ด้วยบท จำนวน 20 คน (Janesick, J. Valerie, 2000)

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ด้วยบท (Text Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) โดยการวิเคราะห์ด้วยบท (Text)

การวิเคราะห์ตัวบท การวิเคราะห์ตัวบทได้ดำเนินไปพร้อมๆกับการเก็บรวบรวมตัวบทที่ได้จากการสนทนา โดยผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมผู้ให้ตัวบทที่ได้จากการจดบันทึกและบันทึกเสียงการสนทนา และวิเคราะห์ตัวบท จากนั้นจึงนำมาถอดความคำต่อคำ เพื่อใช้เป็นตัวบทในการวิเคราะห์วาทกรรม การวิเคราะห์ตัวบทนี้มิได้เป็นการวิเคราะห์ตามตัวหนังสือที่ปรากฏ แต่ตัวบทที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาและเชื่อมโยงให้เห็นถึงอุดมการณ์ โลกทัศน์ที่อยู่เบื้องหลังการกำหนดความหมายและความสำคัญตลอดจนคุณค่าในการพัฒนาชนบทตัวบทได้ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ตั้งแต่อุดมการณ์ของรัฐและการแพทย์สมัยใหม่ในวาทกรรมการพัฒนาชนบท การก่อรูป การสถาปนาและการยอมรับการการพัฒนาสมัยใหม่ให้เป็นวาทกรรมหลัก

ผลการศึกษา

1. พัฒนาการชุมชนบ้านเขาเต่า

1.1 การพัฒนายังมาไม่ถึง

เป็นวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ชุมชนเขาเต่ามีความเรียบง่ายและเป็นพื้นที่ทำการประมงเป็นหลัก โดยมีอาหารท้องถิ่นหลักในการบริโภคของชุมชนเขาเต่าคือ อาหารทะเล (ปลาหมึก กุ้ง หอย ปู ปลา)ตามชายหาดมีเรือหาปลา จอดเรียงรายตามชายฝั่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงถิ่นอายุของวิถีชีวิตคนในชุมชน ชาวชุมชนเขาเต่าจึงผูกขาดอาชีพประมงเป็นส่วนใหญ่ซึ่งสะท้อนถึงองค์ความรู้ที่สั่งสมจากท้องทะเล เป็นการเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของท้องทะเลในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง เนื่องจากพื้นที่ชุมชนเขาเต่าติดกับหาดทะเล อดีพื้นที่ทั้งหมดมีความแต่ความแห้งแล้ง ไม่มีน้ำ ไม่มีแมตต้นไม้ จนเกือบกลายเป็นทะเลทราย จึงทำให้สมัยก่อนชุมชนเขาเต่ามีวิถีชีวิตเป็นชาวประมงทำมาหากินแบบดั้งเดิมไม่มีการปรับเปลี่ยน เช่น ชาวประมงออกหาอาหารทะเล โดยมีอาหารทะเลที่เป็นรายได้หลักการออกเรือ ชาวบ้านจะออกทะเลในตอนเย็นและเข้าชายหาดในตอนเช้าจากนั้นจะมีชาวบ้านมาซื้อเพื่อประกอบอาหารซึ่งอาหารทะเลไม่สามารถส่งโรงงานเหมือนชายฝั่งอื่นๆเพราะชุมชนเขาเต่าใช้เรือประมงขนาดเล็กในการเดินเรือ

1.2 การพัฒนาด้านการชลประทาน

ใน พ.ศ. 2508 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินชุมชนเขาเต่า ได้ทอดพระเนตรเห็นความแห้งแล้งความลำบากประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำที่จะใช้อุปโภคบริโภคโดยพระองค์ท่านได้ทดลองพลิกพื้นที่ให้เป็นพื้นที่โดยการทะนุบำรุงรักษาดินที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์และให้กรมชลประทานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า โดยประชาชนในชุมชนเขาเต่า ได้รวมตัวกันน้อมเกล้าถวายที่ดินแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชดำริพร้อมมอบทรัพย์สินส่วนพระองค์ซึ่งนับเป็นโครงการตามพระราชดำริแห่งแรกของกรมชลประทาน และชุมชนเขาเต่ามีเอกลักษณ์ของเขาเต่ามีทั้งชายหาดที่เงียบสงบ อาหารทะเลอร่อยวัดที่สวยงามน่าศรัทธายังมีงานหัตถกรรมอย่างผ้าทอกี่เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของชุมชนเขาเต่า ลักษณะเฉพาะท้องถิ่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีและเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ควรส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้ ซึ่งหัตถกรรมผ้าทอเป็นศูนย์หัตถกรรมทอผ้าบ้านเขาเต่า อันเป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ซึ่งทั้งสองพระองค์ส่งเสริมให้ชุมชนเขาเต่ามีอาชีพเสริมด้วยการทอผ้าฝ้ายแต่ในปัจจุบันศูนย์หัตถกรรมทอผ้ากำลังได้รับแรงกดดันจากผู้มีอิทธิพล แต่ผู้นำ

ชุมชนเขาเต่าได้ร่วมกันส่งเสริมและรักษาอาชีพโดยการบริหารจัดการชุมชนมีโครงสร้างบริหารและการจัดการกลุ่มเกษตรกรทอผ้าบ้านเขาเต่า ซึ่งยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกและแบ่งบทบาทหน้าที่ตามความถนัดเพื่อสืบสานอาชีพพระราชทาน และยังเป็นรายได้เสริมจากอาชีพการประมง รวมถึงยังเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนชุมชนอื่นๆ เพื่อสืบทอดภูมิปัญญางานหัตถกรรมผ้าทอเป็นงานที่

จากการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวของชุมชนเขาเต่าแสดงถึงชุมชนมีความเข้มแข็งและเห็นเป็นรูปธรรม จึง ทำให้ชุมชนเขาเต่าสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนโดยใช้ประโยชน์ของอ่างเก็บน้ำ และ ศูนย์หัตถกรรมทอผ้า ต่อไป

1.3 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพชีวิต

มีการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าเกิดขึ้น 4 ด้านคือ

1. ด้านเศรษฐกิจของชุมชน

ชุมชนบ้านเขาเต่าอาชีพหลักคือ การทำประมงมีวัตถุดิบอาหารทะเลซึ่งชุมชนยึดหลักการถนอมอาหาร โดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแห้งและการแปรรูปน้ำพริกจากอาหารทะเลรวมถึงปลาหมึกแห้งปลาเส้น เพื่อลดการพึ่งพาจากตลาดมีการจัดตั้งกลุ่มชุมชนเพื่อการแปรรูปอาหารทะเล ด้วยการทำ ปลาตากแห้ง ปลาหมึกตากแห้ง การทำกะปิ ชุมชนมีกิจกรรมที่สามารถเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน ด้วยการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีกลุ่มอาชีพ (OTOP) กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล ชุมชนรวมกลุ่มดำเนินงานในรูปแบบรัฐวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าเพื่อสืบสานอาชีพพระราชทาน จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชให้คงอยู่กับชุมชนเขาเต่าพัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนด้วยการนำเส้นด้ายเมอเซอร์ชด์มาทอร่วมกันกับใยฝ้ายทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากชุมชนเขาเต่าที่มีชื่อเสียงมายาวนานชุมชนมีการจัดการสถานที่รวบรวมผลิตภัณฑ์ของผ้าทอและมีโรงทอผ้าที่รักษาเอกลักษณ์ อนุรักษ์อาชีพพระราชทานท้องถิ่นสู่การทอผ้าเพื่อให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริมเพิ่มขึ้น เน้นการพึ่งพาด้วยตนเอง ชุมชนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลในชุมชนเรื่องของการนำผลผลิตจากชุมชนไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปจากอาหารทะเล และผ้าทอออกจำหน่าย ชุมชนส่งเสริมกิจกรรมการตลาดช่วยคิดวิธีการลดต้นทุนจากการผลิตใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านและท้องถิ่น

2. ด้านสังคมและองค์กรชุมชน

การดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนสู่ความเข้มแข็งในชุมชนเขาเต่าเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุก ๆ ส่วนคนในชุมชนและโรงเรียนเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นได้ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนทุกปัญหา โดยจะใช้กระบวนการเรียนรู้ และการสร้างความเข้าใจ คนในชุมชนมีความรักใคร่สามัคคีกลมเกลียวและความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนา ด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น การทำกิจกรรมสาธารณะร่วมกัน การเข้าร่วมพิธีการกับโรงเรียนในชุมชน การทะนุบำรุงศาลากลางน้ำเฉลิมพระเกียรติ และการกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทะเล ชุมชนเขาเต่ามีข้อปฏิบัติร่วมกัน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีด้วยการเข้าร่วมจัดการแข่งขันเรือยาวในอ่างเก็บน้ำเขาเต่าประจำปี ชุมชนมีกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิกเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหา ด้วยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านบ้านเขาเต่า เช่น การสนับสนุนช่วยเหลืองานฌาปนกิจ การช่วยเหลือชุมชนจัดกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นภายในชุมชน สมาชิกในชุมชนมีโอกาสได้รับบริการจากกองทุนครบทุกครัวเรือน ภายในชุมชนมีสำนักงานผดุงครรภ์ชุมชนเขาเต่า ดำเนินการอบรมให้ความรู้คนในชุมชน

เช่น การบริหารจัดการชีวิตเพื่อสุขภาพ การป้องกันและหลีกเลี่ยงโรคอาการผิดปกติทางกาย ทางจิต สารเสพติด เอ็ดส์และโรคที่พบบ่อยในครอบครัวและชุมชนความปลอดภัยในชีวิตและการป้องกันหลีกเลี่ยงและการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดอุบัติเหตุการเกิดอัคคีภัยมลพิษและสารเคมีชุมชนสร้างเครือข่าย ชุมชน เทศบาล โรงเรียน ส่วนเกี่ยวข้องทางภาครัฐ และภาคประชาชน ในการทำงานร่วมกันวางแผนงานแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ร่วมบริหารจัดการด้วยวิจรรณญาณอย่างละเอียดรอบคอบ “กันไว้ดีกว่าแก้” การพัฒนาชุมชนเขาเต่า ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้งในด้านการให้ความรู้ในเรื่องของการทำก็กระตุก การทอผ้าลายยกดอก การผลิตผ้าเมตรและผ้าขาวม้า รวมถึงการแนะนำวิธีพัฒนาลายผ้า ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อดำรงเอกลักษณ์การทอผ้าต่อไป

3. ด้านวัฒนธรรมและการเรียนรู้

กิจกรรมในชุมชนบ้านเขาเต่า มีการนำศาสนาและวัฒนธรรมมาเป็นระบบกลไกในการรวมชุมชนให้เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ทั้งการส่งเสริมวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเข้ามาขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดความสามัคคีและการเกื้อกูลกันของคนในชุมชนเขาเต่า เช่น การสืบทอดโดยมีการจัดการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน คือ ประเพณีการแข่งขันเรือในอ่างเก็บน้ำเขาเต่า การอนุรักษ์การจาดเคย (ใช้ทำกะปิ) การจัดงานลอยกระทง สร้างสุขคนในชุมชน การจัดกิจกรรมถนนคนเดินระหว่างวันเสาร์และวันอาทิตย์กิจกรรมการร่วมสืบสานการทอผ้าลายเฉพาะของชุมชนเขาเต่า เช่นลายเต่า ลายดอกเกตุ และการทอผ้าขาวม้าเก่าเส้นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเขาเต่า มีการจัดแบ่งกิจกรรมให้ครอบคลุมทุกวัย เพื่อส่งเสริมคนในชุมชนที่ไปทำงานในพื้นที่หวัหินได้กลับมาทำกิจกรรม รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเขาเต่า นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐราชการอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น องค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ชนบท (สอช.) และโครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในภาคอุตสาหกรรม (OTOP) ทุกครั้งที่ขอความร่วมมือคนในชุมชนร่วมแรง ทั้งกาย ใจ เต็มใจช่วยกันอย่างแข็งขันชุมชนเขาเต่าจัดสวัสดิการให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในชุมชน อันเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีของชุมชน และมีการสร้างกฎระเบียบร่วมกัน เช่น ห้ามนำรถมินิรถจักรยานยนต์เข้ามาวิ่งในเขตชุมชน เนื่องจากเขาเต่าเป็นพื้นที่ติดกับชายทะเล ส่งผลต่อความเสี่ยงทำให้พันธุสัตว์ของพื้นที่อย่างรวดเร็ว ชุมชนมีบทลงโทษแบบจารีตหากคนที่ทำผิดกฎหมายบ้านเรียมตักเตือนสร้างความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกที่ดี หากยังกระทำผิดฝ่าฝืนอีกโดยใช้มาตรการจัดการทางกฎหมาย

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านธรรมชาติชุมชนพัฒนาพื้นที่ทางธรรมชาติ โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำภายในชุมชนโดยใช้ชื่อว่า “อ่างเก็บน้ำเขาเต่า” เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำตามโครงการพระราชดำริของในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และนอกจากนั้นอ่างเก็บน้ำยังถูกนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยการจัดพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนในการทำกิจกรรมทางด้านสุขภาพ โดยมีการสร้างเส้นทางจักรยานรอบอ่างเก็บน้ำเพื่อส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชนและคนนอกพื้นที่ อ่างเก็บน้ำมีภูมิทัศน์ที่สวยงามและดึงดูด จึงใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเกิดรายได้ให้กับชุมชนอีกช่องทางหนึ่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนมีโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ชายหาด เป็นกิจกรรมฟื้นฟูและรักษา เช่น บำบัดน้ำเสียของชุมชนก่อนปล่อยลงสู่สาธารณะ มีการรณรงค์เรื่องการดูแลรักษาความสะอาดของชายหาด ภายในชุมชน ได้แก่ หาดทรายน้อย และหาดทรายใหญ่ รวมถึงการ

ปลูกจิตสำนึกให้กับคนรุ่นใหม่ในชุมชนเขาเต่าด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน ,ชายหาด และบริเวณริมอ่างเก็บน้ำเขาเต่า และคนในชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการ “หน้าบ้านหน้ามอง” โดยให้เจ้าของบ้านดูแลรักษาความสะอาดหน้าบ้านของตนเองให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้ภูมิทัศน์ที่สวยงาม

2. โครงการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าในฐานะเครื่องมือของอำนาจ

ความคิดว่าด้วยการพัฒนา เป็นอำนาจที่มาในรูปของความรู้ เพื่อขจัดสิ่งๆที่เรียกว่า ความยากจน ความด้อยพัฒนา นโยบายของภาครัฐจึงเกิดขึ้นในลักษณะของวาทกรรมเพื่อ “ขจัดความยากจน ความด้อยพัฒนาให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย” เป็นการสร้างความฝันให้กับประชาชน ด้วยการตั้งสถาบันในรูปขององค์กรขึ้นมาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐให้ความช่วยเหลือในการจัดทำโครงการพัฒนา ในงานพัฒนาชนบทของไทย ผลพวงของวาทกรรมนี้ทำให้ เริ่มแบ่งแยกพื้นที่ของการพัฒนาเพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างของความเจริญก้าวหน้าของความเป็นเมืองกับความล้าหลังด้อยพัฒนาของชนบทปรากฏชัดเจนนับแต่ได้เริ่มมีการพัฒนา แต่ในช่วงแรกชุมชนบ้านเขาเต่ายังไม่ได้รับการเหลียวแลจากหน่วยงานภาครัฐแต่อย่างใด ต่อมาจนกระทั่ง พ.ศ. 2508 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินชมชนเขาเต่า ได้ทอดพระเนตรเห็นความแห้งแล้งความลำบากประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำที่จะใช้อุปโภคบริโภค โดยพระองค์ท่านได้ทดลองพลิกพื้นที่ให้เป็นพื้นที่โดยการทะนุบำรุงรักษาดินที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์และให้กรมชลประทานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า จึงทำให้ชุมชนบ้านเขาเต่าได้รับความช่วยเหลือมากขึ้นเป็นลำดับ แต่การให้ความช่วยเหลือเป็นลักษณะของการเข้ามาจัดการพื้นที่โดยกรมชลประทานแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่มีคนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา แม้จะมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพชีวิตใน 4 ด้านเพิ่มขึ้นที่เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมพัฒนาแต่กระบวนการพัฒนายังมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าพัฒนาศักยภาพชุมชนหรือคน ซึ่งชุมชนบ้านเขาเต่าก็เป็นส่วนหนึ่งของความยากจน ความล้าหลัง และความด้อยพัฒนา ดังจะเห็นได้จากโครงการพัฒนาบ้านเขาเต่าหลายโครงการที่สถาบัน และตัวแทนของรัฐกลับทำหน้าที่ภาคปฏิบัติของวาทกรรมการพัฒนา และการสร้างความประทับใจให้ชาวบ้านในลักษณะของการติดตราสัญลักษณ์มากกว่าการพัฒนาตามอุดมการณ์ที่ควรจะเป็น

2.1 สถาบันและตัวแทนกับการทำหน้าที่ภาคปฏิบัติของวาทกรรมการพัฒนา

ภาคปฏิบัติของวาทกรรมการพัฒนาที่คืบคลานเข้ามาในชุมชนบ้านเขาเต่าเริ่มตั้งแต่ ปี 2508 เป็นต้นมา น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา แต่ในทางปฏิบัติภาครัฐกลับไม่ได้ทำตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่วางไว้ ภาคปฏิบัติของวาทกรรมการพัฒนาได้ทำหน้าที่ผ่านตัวแทนของสถาบัน ซึ่งได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านเขาเต่า กรมชลประทาน และกระทรวงพลังงาน โดยที่ชาวบ้านไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการออกแรงสร้างหรือร่วมแสดงความคิดเห็น จึงส่งผลให้โครงการที่ลงมาพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าบางโครงการล้มเหลว ขาดการประสานงานอย่างต่อเนื่องจากคนในชุมชน สะท้อนได้จากโครงการพัฒนาหลายโครงการที่อยู่ในฐานะเครื่องมือของอำนาจที่จัดการแบบเบ็ดเสร็จโดยสถาบันและตัวแทนที่ไม่ได้ผลเต็มที่อย่างที่ควร ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2540 โครงการชลประทานอ่างเก็บน้ำบ้านเขาเต่าเพื่อรองรับน้ำฝนในช่วงขาดแคลนน้ำ ปันน้ำใช้ให้ชาวบ้านสำหรับอุปโภคบริโภค การใช้งานในระยะแรกสามารถรองรับน้ำในฤดูฝนหรือช่วงฝนตกได้ แต่ยังไม่มีการต่อท่อส่งน้ำ ชาวบ้านไม่สามารถใช้งานได้อย่างทั่วถึง ส่วนการใช้งานในปัจจุบันที่มีการต่อท่อส่งน้ำ ทำให้สามารถจ่ายน้ำให้กับชาวบ้านได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่น้ำมีความขุ่นมาสกสามารถใช้อุปโภคได้เท่านั้น ไม่สามารถนำมาบริโภคได้ ในขณะที่เดียวกันน้ำในบ่อซึมลงผิวดินอย่างรวดเร็วไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้นาน โครงการนี้ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการสร้างหน่วยงานรัฐและเอกชนเท่านั้นที่เข้ามาจัดการ(สมบัติ, สัมภาษณ์ วันที่ 25 กันยายน 2560)

ในปี พ.ศ. 2550 ชุมชนเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำจัดอย่างมาก มีการออกไปหาน้ำในพื้นที่ใกล้เคียงโดย ชื้อน้ำดื่มได้ในราคาขวดละ ไม่ต่ำกว่า 5 บาท องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทราบความเดือดร้อนของชาวบ้าน จึงได้เข้าไปช่วยเหลือโดยการจัดหาถังเก็บน้ำดื่มขนาด 500-2000 ลิตรแจกจ่ายให้กับชาวบ้านเพื่อรองรับน้ำฝน ทำให้ปัญหาขาดแคลนน้ำเริ่มได้รับการบรรเทามากขึ้น แต่ในปัจจุบันกลับพบว่าถังน้ำที่แจกให้เป็นของส่วนกลาง บางส่วนสภาพชำรุดเสียหาย ขาดการดูแล หรือแม้แต่ถังน้ำที่แจกให้โดยองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นถังขนาดใหญ่ ชาวบ้านไม่ได้ใช้เนื่องจากเมื่อใช้น้ำจากถังทำให้เกิดอาการคัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของถังน้ำที่ หน่วยงานภาครัฐนำมาแจกให้ชาวบ้าน หรือความไม่รู้ในเรื่องสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน เช่นเดียวกับ โครงการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ๆ ละล้าน ที่ภาครัฐไม่มีนโยบายการบริหารงานที่ชัดเจน จึงทำให้การ ดำเนินงานในชุมชนบ้านเขาเต่าล้มเหลว เนื่องจากขาดระบบการจัดการที่ดี เงินกองทุนจากกาปล่อยกู้ให้กับ ชาวบ้านสูญเปล่าและเงินหายไป เนื่องจากชาวบ้านที่กู้เงินไม่ส่งเงินคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ถึงแม้กรรมการจะ ทวงถามก็ไม่สามารถทวงเงินคืนได้ (จินตนา, สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2560)

พ.ศ. 2556 หน่วยงานภาครัฐได้สร้างอาคารศูนย์สุขภาพชุมชน เพื่อเป็นศูนย์สุขภาพประจำหมู่บ้าน เป็นสถานที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นที่จ่ายยาสามัญประจำบ้าน เป็นที่ประชุมของเจ้าหน้าที่ อสม. ชาวบ้านร่วม เป็นผู้เสนอขอโครงการ แต่ไม่มีส่วนร่วมในการสร้าง การใช้งานในระยะแรกที่ร้าง ไม่มีการใช้งานใด ๆ ไม่มีเวชภัณฑ์ และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จนกระทั่งปัจจุบันก็ยังไม่ได้ใช้งานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (ปราณี, สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2560)

จากปรากฏการณ์ที่สังเกตได้และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาของภาครัฐเข้ามายังชุมชนโดยผ่านสถาบันและตัวแทนที่เป็นไปในรูปแบบของการทำหน้าที่ในการ พัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ โดยที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมน้อยหรือบางโครงการแทบไม่มีส่วนร่วมเลย ชาวบ้านบางคนได้เล่า ให้ฟังว่า “มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาในหมู่บ้านและอีกไม่กี่วันก็มีรถแม็คโครมาพอมมาถึงก็ชุด ๆ แล้วก็ทำงานกัน พอเสร็จแล้วก็กลับไปชาวบ้านก็มาเฝ้าดูกันว่าเขามาทำอะไร เพราะไม่เห็นรู้เรื่องเลย” โครงการพัฒนาเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงภาคปฏิบัติการของวาทกรรมที่ไม่สอดคล้องกับภาคของสาระที่นำเสนอไว้ให้ดูดี จึงทำให้การ พัฒนาไปไม่ถึงปลายทาง

2.2 การสร้างภาพประทับใจของสถาบันในใจชาวบ้านและการติดตราสัญลักษณ์เพื่อช่วงชิงพื้นที่ของความหมาย

สิ่งที่พบเกี่ยวกับการสร้างภาพประทับใจของสถาบันในใจชาวบ้านคือ ชาวบ้านไม่ได้รับรู้ถึงโครงสร้างองค์กร งบประมาณ การทำหน้าที่ของสถาบันทั้งในด้านตัวบทกฎหมาย และที่ตั้งเป็นเพียงภาพประทับใจในใจที่ไม่อาจบ่งบอกได้ว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน เพียงรับรู้ชื่อองค์กรผ่าน “ป้าย” โครงการและตัวบุคคลผู้เข้ามาเผยแพร่วาทกรรม พร้อมกับมาตรฐานการปฏิบัติให้พ้นไปจากความด้อยพัฒนา ทั้งนี้เป็นเพราะเจ้าหน้าที่ผู้เข้ามาในหมู่บ้านมีลักษณะของอำนาจที่ให้คุณให้โทษได้โดยตัวเอง แต่การอ้างสถาบันที่สังกัดเป็นการอ้างอำนาจที่นอกเหนือจากการควบคุมของเจ้าหน้าที่ วิธีการนี้ทำให้ตัวแทนสถาบันมีลักษณะของการเป็น “ผู้ให้” เจ้าหน้าที่ผู้เป็นตัวแทนสถาบันจะวางบทบาทเป็นคนกลางที่เจรจาต่อรองกับสถาบันที่อยู่เบื้องหลัง ซึ่งชาวบ้านไม่สามารถเข้าถึงได้ หากแต่ต้องแสดงความต้องการผ่านคนกลาง ดังเช่น เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าหน้าที่และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ฯลฯ เจ้าหน้าที่และนักวิชาการเหล่านี้ได้นำโครงการพัฒนา เข้ามาในพื้นที่ซึ่งการเข้ามามีภาพของการมาให้ความช่วยเหลือ เป็นคนกลางที่ประนีประนอมกับทั้งสองฝ่ายคือ ฝ่ายที่เข้ามาพัฒนากับฝ่ายชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านถามถึงสิ่งที่ต้องการทราบนอกเหนือจากนี้ คำตอบที่มักจะได้รับจากตัวแทนของสถาบันที่เป็นเจ้าหน้าที่คือ ตอนนี้เขายังไม่มีนโยบาย ยังไม่มีอะไรทั้งนั้น ให้ดำเนินการตรงจุดนี้ก่อน แล้วถ้ามีจะมาบอกสิ่งที่เป็นเรื่องติดขัด ไม่สามารถทำตามความต้องการได้จึงเป็นเรื่องของสถาบันเป็น “นโยบาย” เป็นเรื่องของ “ผู้ใหญ่” การกล่าวอ้างสถาบันมีการกล่าวอ้างในสองลักษณะ เมื่อเจ้าหน้าที่หรือตัวแทน (agent) ไม่สามารถให้คำตอบหรือให้ความช่วยเหลือได้ และการอ้างถึงเงื่อนไขที่ชาวบ้านต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งได้รับการแจ้งเพียงว่า ถูกกำหนดจากส่วนกลางจากผู้ใหญ่ โดยเจ้าหน้าที่ไม่สามารถแก้ไขใด ๆ ได้ ผู้มีอำนาจซึ่งได้แก่ สถาบัน จึงเป็นผู้ที่เฝ้าตรวจสอบโดยที่ชาวบ้านไม่อาจรับรู้และมองเห็นหรือสัมผัสได้โดยตรง แต่สามารถกำกับให้อยู่ในกฎระเบียบได้อย่างเข้มงวด โดยไม่สูญเสียความรู้สึกที่ดี และความซาบซึ้งในบุญคุณของสถาบัน การพูดผ่านตัวแทนจึงเป็นเทคโนโลยีทางอำนาจ เพราะตัวแทนคือ ภาพประทับใจในด้านความดีงามของสถาบันที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ ขณะที่ความเข้มงวด แสวงหาผลประโยชน์ตอบแทนเป็นสิ่งที่ไม่มีประธานซึ่งเป็นผู้กระทำ ถึงแม้การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวชาวบ้านจะได้รับไม่ทั่วถึงก็ตาม อย่างเช่น กรณีของการแจกสิ่งของที่เป็นถังรองรับน้ำให้แก่ชาวบ้านในชุมชนบ้านเขาเต่า ผู้ที่ได้รับแจกส่วนใหญ่จะเป็นเครือญาติของชาวบ้านที่ประสานงานกับตัวแทนของสถาบัน ตัวแทนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรที่ได้มาจากภายนอก ซึ่งการจัดสรรมักจะกระจายไปสู่บุคคลที่ใกล้ชิดก่อน นอกจากตัวแทนจะทำหน้าที่กระจายผลประโยชน์แล้ว ตัวแทนจึงเป็นผู้สอดส่องดูแลความประพฤติของสมาชิกกลุ่ม เพราะตัวแทนมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ผู้นำกลุ่มในชุมชนจะทราบความเคลื่อนไหวของสมาชิกกลุ่มทุกคน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับมาตรฐานของกลุ่ม เมื่อสมาชิกกลุ่มมีการศึกษาต่อยอดจากชั้นประถมศึกษาจะได้รับ การส่งเสริม และผู้นำกลุ่มมักจะชวนไปอบรมสัมมนาด้วย โดยการสัมมนาจะมีการเลี้ยงอาหารและได้รับเบี้ยเลี้ยงรายวันสำหรับการเข้าร่วมสัมมนา พร้อมทั้งผลักดันให้มีตำแหน่งที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม เครือญาติมักจะได้รับการพิจารณา ก่อน ทำให้เห็นถึงวินัยความเป็นผู้ว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังผู้มีอำนาจจึงได้รับการปลูกถ่ายลงไปสู่ร่างกายของผู้ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ

การติดตามสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของโครงการ สถาบันหรือหน่วยงานที่เข้ามา รับผิดชอบเผยแพร่การพัฒนานั้นมักจะทำป้ายที่ระบุถึงกิจกรรมหรือโครงการของหน่วยงาน ซึ่งสามารถเห็นได้ทั่วทั้ง หมู่บ้าน ป้ายมีลักษณะเป็นสองรูปแบบ แบบแรกเป็นป้ายแสดงให้เห็นถึงการแบ่งพื้นที่ทางความคิดของกลุ่มคน และหน่วยงาน (สถาบัน) อย่างชัดเจน การครอบครองพื้นที่ติดป้ายนั้นไม่ได้เพียงสะท้อนอาณาบริเวณในด้าน กายภาพเท่านั้น หากแต่สะท้อนพื้นที่ของความหมาย และการยึดครองเผยแพร่แนวทางการพัฒนา อันมีสถาบัน อยู่เบื้องหลัง ป้ายและถาวรวัตถุจึงทำหน้าที่เสมือนเป็นสรรพทศน์ คอยย้ำเตือนสมาชิกที่เป็นชาวบ้าน และ ประชาชนเขตแดนของอำนาจให้คนที่ผ่านไปมา และอาศัยอยู่ในอาณาบริเวณนั้นระลึกถึงการมีสังกัดทางความคิด และพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติ เช่น ป้ายโครงการชลประทาน ป้ายที่เป็นตัวอักษรที่ติดอยู่ข้างถังเก็บน้ำขององค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านเขาเต่า ฯลฯ

ส่วนป้ายลักษณะที่สอง เป็นป้ายบ่งบอกสถานะ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ป้ายลักษณะนี้จะติดอยู่บริเวณ หน้าบ้าน ซึ่งจะบอกชื่อ สกุล และสถานะความเป็นสมาชิกกลุ่ม ดังเช่น ป้ายสมาชิกกลุ่ม อสม.ป้ายกลุ่มธนาคาร ชยะ เป็นต้น ป้ายบ่งบอกสถานะการเป็นสมาชิกนี้ เปรียบเสมือนการบ่งบอกถึงสังกัดของบุคคลในการรับเอา ความหมายของการพัฒนาเข้ามาในชุมชน ป้ายเสมือนเป็นสถาปัตยกรรมของอำนาจที่ถูกใช้แพร่หลายในงาน พัฒนาของไทย ป้ายบ่งบอกหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ นอกจากนั้นยังสามารถพบป้ายบอกอาณาเขตความ รับผิดชอบว่า เป็นพื้นที่ของใคร ซึ่งหมายถึงอำนาจได้แผ่ขยายเข้าไปครอบครองในชุมชนหมู่บ้าน สิ่งก่อสร้างที่ได้ สร้างขึ้นทุกชนิดได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกล้วนมีป้ายบ่งบอกหน่วยงานผู้ให้งบประมาณ สถาปัตยกรรม ป้ายจึงเป็นการประกาศเขตพื้นที่ และควบคุมชีวิตทางสังคมที่อยู่ในอาณาบริเวณให้ยอมรับ และย้ำเตือนถึงสังกัด และแบบแผนการปฏิบัติที่เจ้าของป้ายกำหนด

ดังนั้นในทางปฏิบัติ สถาบันที่ทำงานด้านงานพัฒนาชนบท ในพื้นที่นี้จึงไม่ได้ทำหน้าที่พัฒนาใน ความหมายที่เราเข้าใจกัน แต่ทำหน้าที่ควบคุมให้อยู่ในวินัย เพื่อให้ผู้ที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาเข้าสังกัดเป็น ส่วนหนึ่งของสถาบัน และปฏิบัติตามมาตรฐานที่สถาบันกำหนดให้ เมื่อสถาบันทำหน้าที่ “พัฒนา” การพัฒนาจึง เป็นเสมือนเครื่องมือการจัดวางโครงสร้างทางอำนาจของสถาบันให้แผ่ขยายไปสู่ท้องถิ่น และจัดสรรผลประโยชน์ ลงไปตามโครงสร้างที่กำหนดไว้เป็นช่วงชั้น บุคคลที่ใกล้ชิดกับอำนาจมากกว่าก็ได้ผลประโยชน์มากกว่า ซึ่งต่าง จากที่เข้าใจกันว่าใครต่อโอกาสกว่าหรือยากจนกว่าก็จะได้มากกว่า นอกจากนั้นยังพบว่า การพัฒนาได้นำไปสู่ ความขัดแย้งของคนในชุมชนอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากโครงการพัฒนาของรัฐมักจะดำเนินการผ่านกลุ่มแกนนำที่มี บทบาทสำคัญ จึงทำให้กลุ่มต่าง ๆ พยายามที่จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชน การแย่งกันเป็นผู้นำในการ พัฒนาชุมชน โดยส่วนใหญ่มาจากการพยายามที่จะทำให้ตนเองมีบทบาทในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้รับเงิน สนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ

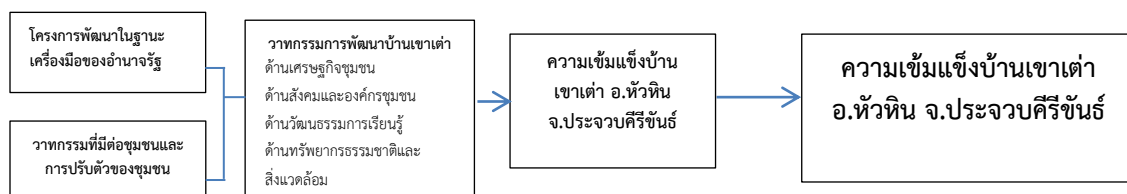
3. ผลกระทบของปฏิบัติการวาทกรรมที่มีต่อชุมชนและการปรับตัวของชุมชน

การพัฒนาได้เคลื่อนตัวมาสู่ชุมชนบ้านเขาเต่าหลายครั้ง จนกระทั่งชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนา โดยไม่คิดที่จะพึ่งตนเอง ถึงแม้โครงการจะสิ้นสุดลงเหลือเพียงตราสัญลักษณ์ของภาคปฏิบัติการของวาท กรรมการพัฒนาแล้วก็ตาม แต่ชุมชนก็ยังคงทำตามที่รัฐต้องการให้เป็น ในขณะเดียวกันก็ได้สานต่อโครงการ พัฒนาของรัฐ

การพัฒนาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างใหญ่หลวง ชุมชนไม่รู้สิทธิรักและตระหนักถึงความเป็นเจ้าของในสิ่งที่เกิดจากโครงการพัฒนาที่ไม่ได้มีส่วนร่วม จึงทำให้อาคาร สิ่งปลูกสร้างไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ด้วยความรักทะนุถนอม และยังทำให้ชุมชนเกิดความขัดแย้งเป็นหลายกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนต้องการที่จะเข้าถึงตัวแทนของสถาบัน เพื่อผลประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง การพยายามเข้าถึงตัวแทนของสถาบันที่นำการพัฒนาเข้ามาในชุมชนบ้านเขาเต่า ส่งผลให้เกิดแกนนำชุมชนขึ้นเป็นกลุ่ม ถึงแม้กลุ่มแกนนำดังกล่าวจะมีความขัดแย้งกันอยู่บ้างก็ตาม แต่การเกิดแกนนำในชุมชนก็เป็นผลดีที่จะทำให้การพัฒนาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

อย่างไรก็ตามชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากวาทกรรมการพัฒนาก็ได้เป็นไปอย่างที่รัฐเข้าใจ แต่ชุมชนได้เรียนรู้ท่าทีของการพัฒนามากขึ้น และได้พยายามปรับตัวด้วยการไม่ยอมตกอยู่ภายใต้ภาคปฏิบัติการของวาทกรรม ที่เห็นได้ชัดคือ การดำรงชีวิตด้วยภูมิปัญญาและการถ่ายทอดภูมิปัญญาดังกล่าวให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้เรียนรู้ถึงวิธีการดำรงชีวิตของการทำประมง ผนวกกับการรับรู้ข่าวสารจากโลกภายนอกของชุมชนบ้านเขาเต่าทำให้ชุมชนสามารถเคลื่อนตัวเข้าสู่กระแสการท่องเที่ยวยุคใหม่ด้วยการใช้ความเชี่ยวชาญในการขับเรือประมงไปทำงานรับจ้างนำนักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล จึงทำให้ชุมชนได้พยายามรับนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมธรรมชาติที่บ้านตนเองในลักษณะของโฮมสเตย์

ดังนั้นการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าให้เข้มแข็งได้ต้องร่วมแรงร่วมใจกันระหว่างหน่วยงานรัฐเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดวาทกรรมการพัฒนาขึ้นด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะเกิดวาทกรรมการพัฒนาขึ้นดังนี้

หลังจากปฏิบัติการวาทกรรมที่มีต่อชุมชนและการปรับตัวของชุมชนที่มีวิธีการดำรงชีวิตของการทำประมงได้พัฒนาสิ่งที่ร่วมกันปฏิบัติกับหน่วยงาน ทำให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตได้ดีกว่าเดิมเพราะเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านการปรับตัวของชาวบ้านก็ค่อยเป็นค่อยไป โดยหน่วยงานราชการต่าง ๆ เข้าไปดูแลเป็นระยะเมื่อมีคนกลางและผู้นำชุมชนเข้ามาให้ข้อเสนอการพัฒนาและปรับเปลี่ยนเป็นไปในทางที่ดีขึ้น ชาวบ้านก็ยินดีที่จะเรียนรู้และเข้าใจเพราะหน่วยงานสามารถทำให้ทุกคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ ภูมิปัญญาชาวบ้านศูนย์หัตถกรรมทอผ้าบ้านเขาเต่าก็ยังคงมีอยู่ได้รับการเรียนรู้ให้มีการบริหารและการจัดการกลุ่มขึ้นเป็นเกษตรกรทอผ้าบ้านเขาเต่า การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพชีวิต ได้มีการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์โดยการจัดตั้งกลุ่มชุมชนเพื่อการแปรรูปอาหารทะเล ด้วยการทำปลาตากแห้ง การทำกะปิ และส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ด้านวัฒนธรรมและการเรียนรู้ นั้น มีการสืบทอดโดยมีการจัดการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน จัดกิจกรรมถนนคนเดินระหว่างวันเสาร์และวันอาทิตย์ กิจกรรมร่วมสืบสานการทอผ้าลายเฉพาะของชุมชนเขาเต่าด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการเพิ่มมูลค่าให้กับพื้นที่ของชุมชนด้วยการสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่าเป็นอ่างเก็บน้ำที่มีภูมิทัศน์ที่สวยงามและดึงดูดเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเกิดรายได้ให้กับชุมชนและคนในพื้นที่

สรุปและอภิปรายผล

ในงานของ มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) มองว่าการปฏิบัติการของอำนาจตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักเหตุผล (Rationality) เป็นเหตุผลที่สร้างความชอบธรรมให้กับปฏิบัติการของรัฐว่าเป็นสิทธิที่รัฐจะเข้าไปจัดการและกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้น โดยหวังให้ประชาชนยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังกล่าว รูปแบบของการใช้เทคโนโลยีภายใต้ความเป็นเหตุเป็นผลเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐ มี 3 ขั้นตอนคือ 1) สร้างความฝันถึงสังคมและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าให้คนยอมรับ 2) จากนั้นก็ทำความฝันนั้นไปสู่การปฏิบัติในรูปของสถาบันที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่สนองตอบให้ความฝันเป็นจริง และ 3) ผลิตองค์ความรู้ในรูปของวินัยทางวิชาการ (Academic Discipline) ขึ้น เพื่อสืบทอดการใช้อำนาจต่อไปในอนาคต (Foucault, 2000)

ในมุมมองของ Foucault ดังกล่าวข้างต้น ภาคปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาของรัฐที่มีต่อชุมชนได้วาดฝันให้ชุมชนมีลักษณะที่เชื่อฟัง คือ ให้ชุมชนปฏิบัติตามสิ่งที่รัฐต้องการให้เป็นโครงการพัฒนาหลายโครงการที่นำเข้ามาพัฒนาในชุมชนล้วนทำให้เชื่อว่าเมื่อปฏิบัติตามจะกลายเป็นชุมชนที่พัฒนาแล้วทั้ง ๆ ที่โดยความเป็นจริงแล้วการพัฒนาดังกล่าวอาจไม่เป็นดังที่คิด ชาวบ้านชุมชนบ้านเขาเต่าที่ถูกการพัฒนามาแล้วหลายครั้งไม่ได้เป็นอย่างที่คิด แต่กลับใช้บทเรียนที่ผ่านมาเพื่อปรับตัว ไม่ยอมจำนนกับวาทกรรมการพัฒนา จะเห็นได้จากกรที่ชาวบ้านหลายคนได้พยายามปรับตัวที่จะให้อยู่รอดได้โดยการหันมาพึ่งตนเองแทนที่จะพึ่งการพัฒนาของรัฐ เช่น ชาวบ้านจำนวนหนึ่งได้พยายามเก็บเงินเพื่อซื้อแบตเตอรี่มาชาร์ตพลังงานจากแสงอาทิตย์ และกักเก็บไว้ใช้เป็นพลังงานไฟฟ้าในช่วงกลางคืน ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของสุรสม กฤษณะจุฑะ(2547) ที่ศึกษาเรื่องการเมืองวัฒนธรรมของความเป็นอื่นในพื้นที่สื่อ : การต่อสู้ทางวาทกรรมว่าด้วยเรื่องพลังงาน เป็นงานศึกษาประเด็นความขัดแย้งของปัญหาพลังงานความเป็นมาของความขัดแย้งนี้ได้ฉายให้เห็นภาพการต่อสู้ระหว่างคู่กรณีสองฝ่ายคือ กลไกอำนาจรัฐกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาพลังงาน การต่อสู้ถกเถียงของสองฝ่ายมิได้เป็นการต่อสู้ถกเถียงแต่เพียงในห้องประชุม แต่มีการต่อสู้อย่างเข้มข้นในพื้นที่สื่อ สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้รัฐจะทำให้ชาวบ้านเชื่อจากภาคปฏิบัติการของวาทกรรม อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านจำนวนหนึ่งได้พยายามดิ้นรนเพื่อให้รอดพ้นจากวาทกรรมการพัฒนาภาคปฏิบัติการของรัฐ

จากการศึกษาภาคปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าได้ทำหน้าที่ดึงชาวบ้านให้เข้าเป็นเพียงสมาชิก แต่ไม่ได้มีจำนวนอย่างชัดเจนในการพัฒนาตามสาระของวาทกรรมที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากภาครัฐซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันมีความเชื่อว่า ทำให้สามารถกำกับควบคุมได้ง่ายโดยสมาชิกเหล่านี้ทำงานสนองต่อผลประโยชน์ของเจ้าของโครงการในลักษณะของการมีถาวรวัตถุจำนวนกลุ่ม และจำนวนกิจกรรม ดังนั้นโครงการพัฒนาจึงมีลักษณะสำคัญที่ทั้งรัฐและคนของรัฐดำเนินการเพื่อเป้าหมายคล้ายกันคือ “การสร้างรูปธรรมอันแสดงถึงการบรรลุผลในกิจกรรมของโครงการ” ดังเช่น รูปธรรมของการตั้งกลุ่มโครงการพัฒนาศีกษาภาพวิสาหกิจชุมชนในภาคอุตสาหกรรม (OTOP) และมีป้ายชื่อระบุหน่วยงานเจ้าของโครงการไว้ เช่นเดียวกับโครงการอื่น ๆ ที่มีป้ายชื่อระบุเจ้าของโครงการ แต่ไม่ได้รับการดูแลอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของ Foucault (2000) อธิบายไว้ว่าการติดป้ายบอกชื่อโครงการและหน่วยงานเจ้าของโครงการที่กระจายอยู่ทั่วทั้งหมู่บ้านเป็นการสร้างอัตลักษณ์ และความหมายให้สรรพสิ่งที่ห่อหุ้มเราอยู่ในสังคม ทำให้โครงการพัฒนาที่เห็นเป็นเพียงภาคปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาเท่านั้นไม่ได้สะท้อนถึงสาระของวาทกรรมของวาทกรรมอย่างครอบคลุม

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของกิจกรรมต่างจากความสำเร็จของโครงการเพราะโครงการพัฒนา ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในภาคอุตสาหกรรม (OTOP) ช่วยให้ชาวบ้านมีอาชีพและรายได้ แต่ในทางปฏิบัติเมื่อ ดำเนินโครงการไปแล้วจะสามารถใช้ได้ตลอดไปหรือไม่นั้น ไม่ใช่สาระสำคัญ สาระสำคัญอยู่ที่การกระตุ้นให้ สมาชิกดำเนินกิจกรรมตามที่หน่วยงานเจ้าของโครงการต้องการ สำหรับโครงการที่หน่วยราชการเข้ามาส่งเสริมให้ สร้างอาคารศูนย์สุขภาพชุมชน และหลังจากที่สร้างเสร็จแล้วก็ไม่ได้ใช้งานแต่ถูกปล่อยให้ร้าง โดยนัยนี้การทำงานของภาคปฏิบัติของวาทกรรมการพัฒนาของรัฐแทนที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง แต่กลับทำให้ชุมชนอ่อนแอ ล่มสลาย กรณีเช่นนี้ชาวบ้านมักจะกล่าวว่าเป็นเพราะความไม่เอาจริงเอาจังของชาวบ้านในหมู่บ้านเองมากกว่าจะกล่าวโทษ หน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริม แต่ในทางกลับกันทางราชการก็เพียงต้องการให้มีสิ่งปลูกสร้างที่แสดงถึงผลการดำเนิน โครงการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเท่านั้น ไม่ได้ต้องการให้มีการซื้อขายหรือลดภาระค่าใช้จ่ายหรืออย่างน้อยก็ไม่ได้ ดำเนินงานอย่างเข้าใจถึงเป้าหมายที่แท้จริง รวมทั้งไม่ได้มีความพยายามต่อการดำเนินการตามเป้าหมายที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2543) ได้กล่าวถึงวาทกรรมการพัฒนาไว้ว่า ปฏิบัติการ วาทกรรมเป็นตัวกำหนดหรือสร้างความหมายให้กับสิ่งที่เรียกว่า “การพัฒนา” และคำว่า “ด้อยพัฒนา” เหตุผล ของโครงการพัฒนาของหน่วยภาครัฐจึงมีลักษณะที่ผลิตซ้ำ ความหมายของการพัฒนาใน 2 ลักษณะคือการพัฒนา เป็นการเพิ่มขึ้นของวัตถุ สิ่งของรูปธรรม จากการดำเนินโครงการซึ่งได้แก่สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้าย และสัญลักษณ์ ที่คอยย้ำเตือนต่อชาวบ้านตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน และประการที่สอง โครงการพัฒนาช่วยตอกย้ำผลิตซ้ำ การยอมรับตามรัฐ เพื่อให้งบประมาณยังคงเข้าสู่ชุมชนหมู่บ้าน ในฐานะหมู่บ้านยากจนที่ “ราษฎร” อยู่ในกรอบ ธรรมเนียมแห่งระเบียบวินัย โครงการพัฒนาทำหน้าที่ชี้กำกับให้คนไม่สามารถใช้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ออกมาได้ ด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไปจากส่วนกลางเข้าไปทำลายระบบแบบแผน ค่านิยม และเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของ คนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ รัชณี ประดับ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนเข้มแข็ง : ปฏิบัติการเชิงอำนาจของรัฐ ไทยสมัยใหม่ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐไทยสมัยใหม่กับชุมชนที่ศึกษาค้นในยุควาท กรรมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการสืบค้นประวัติศาสตร์แบบวงศาวีทยาของชุมชนเข้มแข็งว่ามีการก่อตัวอย่างไรมี กระบวนการและพลังปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งปรากฏในสังคม รวมถึงมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ รูปแบบใดดำรงอยู่ และปฏิบัติการเชิงอำนาจเหล่านั้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความเป็นชุมชนอย่างไรโดยใช้กรอบ คิดเรื่องการบริหารจัดการชีวิตประชาชนและชีวอำนาจ ตามทัศนะของมิเชล ฟูโกต์ มาอธิบายรูปแบบและการ ทำงานของอำนาจรัฐสมัยใหม่ ตลอดจนการทำลายต่ออำนาจด้วยปฏิบัติการโต้กลับของชุมชน ซึ่งสรุปด้วยความ เข้าใจผ่านคำสำคัญ 3 คำ ได้แก่ “ชุมชนเข้มแข็ง” เป็นลักษณะของชุมชนแบบใหม่หรือมีความเป็นชุมชนในมิติ การพัฒนาที่ต่างออกไปจากชุมชนในความหมายเดิม เน้นมิติทางวัฒนธรรม ความเป็นชุมชนในมิติของการพัฒนา เป็นความเปลี่ยนแปลงท่ามกลางบริบทการพัฒนาที่ยั่งยืน “การพัฒนาที่ยั่งยืน” วาทกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืน กลายเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนาในโลกทุนนิยมปัจจุบัน ซึ่งได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ กลายเป็นศิลปะในการปกครองของรัฐไทยสมัยใหม่ และ “การบริหารจัดการชีวิตประชาชน” กระบวนการชุมชน เข้มแข็งที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและหลากหลาย เป็นการปฏิบัติการเชิงอำนาจของรัฐไทยสมัยใหม่ผ่านกิจกรรม การพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับ “ชุมชน” ในฐานะแกนกลางของการพัฒนาอำนาจและปฏิบัติการเชิงอำนาจที่ เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นการบริหารจัดการในรายละเอียดชีวิตและการดำเนินชีวิตในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาคปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาของรัฐที่มีต่อชุมชน คือให้ชุมชนปฏิบัติตามสิ่งที่รัฐต้องการให้เป็นโครงการพัฒนาที่ชุมชนที่พัฒนาแล้วไม่เป็นอย่างที่คิด แต่ชุมชนใช้บทเรียนที่รัฐให้มาเพื่อปรับตัว ดังนั้นในการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าหรือชุมชนอื่น ๆ การที่นักวิชาการหรือหน่วยงานภาครัฐจะเข้ามาทำงานพัฒนาควรเริ่มต้นจากการศึกษากลุ่มแกนนำที่มีในชุมชนก่อนว่า แต่ละกลุ่มแกนนำในชุมชนมีลักษณะอย่างไร เพื่อที่จะได้ใช้ความรู้และภูมิปัญญาของกลุ่มแกนนำในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการพัฒนา ในการที่จะสามารถดึงผู้คนที่เป็นพวกพ้องของกลุ่มแกนนำเข้ามาร่วมทำงานได้

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ภาคปฏิบัติการของวาทกรรมการพัฒนาชุมชนบ้านเขาเต่าได้ทำหน้าที่ดึงชาวบ้านให้เข้าเป็นเพียงสมาชิกภาครัฐซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันมีความเชื่อว่า ทำให้สามารถกำกับควบคุมได้ง่ายโดยสมาชิกเหล่านี้ทำงานสนองต่อผลประโยชน์ของเจ้าของโครงการในลักษณะของการมีถาวรวัตถุ จำนวนกลุ่ม และจำนวนกิจกรรม ดังนั้น ในการพัฒนาควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่เริ่มวางแผนการทำงาน ร่วมดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน ารร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล เพื่อให้ชุมชนเกิดความรักและตระหนักถึงความเป็นเจ้าของโครงการ จึงจะทำให้การพัฒนาเป็นการพัฒนาอย่างแท้จริงไม่เป็นเพียงปฏิบัติการของวาทกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แนวทางการสร้างศักยภาพของชุมชนบ้านเขาเต่าเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.2 ศึกษาการจัดการตนเองของชุมชนสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เอกสารอ้างอิง**ภาษาไทย**

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2543). **วาทกรรมการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.

รัชนี ประดับ. (2555). **ชุมชนเข้มแข็ง : ปฏิบัติการเชิงอำนาจของรัฐไทยสมัยใหม่**. วิทยานิพนธ์สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรสม กฤษณะจู่ทะ. (2547). **การเมืองเรื่องพื้นที่และการต่อสู้เพื่อความมั่นคงในที่ดินของชาวนาอีสาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาโทศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

อินทร พิจิตตานนท์และเดชพล ฐิตยารักษ์. (2547). **การพัฒนาที่ยั่งยืนคำตอบอยู่ในความหลากหลาย**. กรุงเทพมหานคร :มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา.

ภาษาต่างประเทศ

Foucault, Micheal. (1970). **The Order of Discourse**. , in Robert Yong (ed) **Untying the Text : A Post-Structuralist Reader**. Boston : Routledge and Kegan Pual.

_____. (1980). **Power/Knowledge Selected Interviews and Other Writing, 1972-1977** edited by Colin Gardon New York: HARVERTER WHEATSHAF.

_____. (1982). **The subject and power**, in Dreyfus and Rabinow (eds.) Michel Foucault : Beyond Structuralism and Hermeneutics. London: Harvester Wheatsheaf.

_____. (1995). **The subject and power**, in Dreyfus and Rabinow (eds.) Michel Foucault : Beyond Structuralism and Hermeneutics. London : Harvester Wheatsheaf.

_____. (2000). **The political technology of individuals**. In Micchel Foucault **Power Essential Works of Foucault 1954-1984**, by Paul Rabinow, New York : The New Press.

Janesick , J. Valerie, (2000). **The Choreography of Qualitative Research Design : Minuers, Improvevisation and Crystallization**, in **Handbook of Qualitative Research**. Denzin K. Norman and Yvonna S. Lincoln (eds) London : SAGE Publications.

Lefebvre, Henri. (1991). **“translated by Donald Nicholson-Smith”**. **The Production of Space**. Blackwell Publishing. UK.

Patton, M. Q. (1990). **Qualitative evaluation and research methods**. Second Edition. Newbury Park, CA: Sage.